

gaar, er i mindste Maade paavirket af Krigssituationen og Dyrtiden.

Det forekommer mig imidlertid, at det ikke blot er dette Omraade, der paatrænger sig ved Overvejelsen af Boligspørgsmaalet. Den Trusel, der saaledes er udstedt fra Grundejerne, har naturligvis faaet sin særlige Betydning, sin særlig farlige Karakter netop derved, at Boligforholdene baade i og udenfor København har udviklet sig paa en for Samfundet i allerhøjeste Grad skadelig Maade. Gennem en Række af Aar er der baade i og udenfor København kunstigt tilvejebragt Bolignød. Den Konkurrence, der paa Boligomraadet som paa andre Omraader ellers har været hævdet som det eneste rigtige, er i Virkeligheden ophævet herinde og i adskillige af de større Byer ude i Landet. Der er derved i Praktis tilvejebragt et Monopol for de nuværende Ejendomsbesiddere, som, hvis der ikke fra det offentlige Side gribes ind derimod, vil kunne udnyttes paa en ganske urimelig Maade til Skade for de mange, der skal leje deres Boliger. Vi befinder os derfor ikke blot overfor en Grundejerforening, som truer med, hvis det kan lade sig gøre, at gennemføre en lempelig Husleje-forhøjelse, men vi befinder os overfor en Nødstilstand, under hvilken et lille Mindretal, hvis der ikke foretages Skridt derimod, kan tvinge de mange til at betale ganske urimelige Priser for at faa Tag over Hovedet. I København-Frederiksberg er der med et rundt Tal 20,000 Beboelses-ejendomme, der vel kan siges at være fordelte paa 10,000 Ejere. Vi staar altsaa overfor det Forhold, at 10,000 Ejere af Beboelsesejendomme ved Hjælp af en af dem selv fremkaldt, kunstig Bolignød skal kunne foretage en privat Beskatning af Hovedstadens og Frederiksbergs 600,000 Mennesker ganske efter eget Fordogtbe-findende. Saaledes som Forholdet er i København, saaledes er det paa tilsvarende Maade i en Række Provinsbyer, selv om Antallet af Ejere derude maaske er forholdsvist lidt større end herinde.

Vi vilde derfor anse det for ganske meningsløst, om man i en saa vanskelig Tid som den nuværende ikke gik til Foranstaltninger af den Art, som Lovforslaget tilsigter, og hvorved Befolkningens store Masse beskyttedes mod en ny Plyndring. Det gælder jo i denne Sag ikke blot Arbejderklassen, ikke blot Smaafolk, som har de største Vanskeligheder, meget højt oppe i Samfundet er Interessen imod en Lejefordyrelse ganske utvivlsomt til Stede i den langt overvejende Del af Befolkningen.

Hvis der nu ikke i en Række af Aar var spekuleret paa den Maade, det er sket, i Fremkaldelsen af Bolignød, var Tilstanden selvfølgelig ikke nær saa truende, som den nu maa siges at være. Jeg nævner af de statistiske Oplysninger, der foreligger for Københavns Vedkommende, at der i 1906, altsaa for 10 Aar siden, var 9,327 ledige Beboelseslejligheder. Siden da er Tallet stadig faldet, saaledes at der ved Oktober Flyttedag 1915 var 1,024. Antallet var altsaa gaaet ned fra ca. 9,300 til ca. 1,000. I Frederiksberg var Antallet gaaet ned til 114. Man er under de mange Forhandlinger, der her og der har været førte om denne Sag, gaaet ud fra, at der til Imødegaaelse af Reparation, Oppudsning og Ombygning af Ejendomme nødvendigvis altid maatte være et Antal ledige Lejligheder, og man har regnet med 3 pCt. som den normale Ledighed i det Øjemed. Men ved Oktober Flyttedag var der i København kun 0,7 pCt. ledige Lejligheder og i Frederiksberg kun 0,4 pCt. Vi er altsaa nede paa nøjagtig samme Procenttal som i Kristiania, Norges Hovedstad, hvor man i lang Tid har kæmpet fortvivlet mod en Bolignød, der ogsaa der er kunstigt fremkaldt. Fra alle Sider, ogsaa i konservative Aviser, har jeg set Udtalelser om, hvor frygtelig Tilstanden er i Kristiania. Men i Virkeligheden befinder vi os i København-Frederiksberg ganske paa samme Niveau som i Kristiania, og det er ikke blot i København-Frederiksberg, at dette er Tilfældet. Hvis vi havde en lignende Statistik over Lejlighedsledighed ude omkring i Landet, vilde vi i en Række af Byer faa konstateret, at Forholdet er ganske det samme der.

Det Lovforslag, der her foreligger, afhjælper ikke Bolignøden, det afhjælper ikke den Tilstand, som er fremkaldt af profitbegærlige Spekulanter. Det kan i nogen Maade dæmpe Tilbøjeligheden til eller Forsøgene paa at plyndre den ubemidlede Befolkning, men jeg gør opmærksom paa, at selv om vi vedtager dette Lovforslag, som kun er en meget beskeden Nødhjælp, staar vi fremdeles overfor et betydeligt socialt Onde, som — fortsat — vil paatrænge sig og kræve sin Løsning, og som navnlig maa paatrænge sig hos de offentlige Myndigheder og hos Lovgivningsmagten, der ikke rolig kan se til, at Antallet af Lejligheder svinder, Byggeriet helt eller delvis er standset, og at der intet foretages for at møde den Ulykke, som Mangel paa Lejligheder absolut maa siges at være. Baade i København og ude i Landet har Smaafolk, som forstod den